

ESAS NO : 1990/1
KARAR NO : 1990/1

ÖZET: 8/9/1983 günlü ve 2886 Sayılı Kanunun 75. maddesi uyarınca tebliğ edilen ihbarname ile istenilen ecrimisile karşı açılan davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A RDavacı : Şerafettin Ulukent
Vekili : Av. Yavuz Uluşu, Av. Cihangir Marmara
Karşı taraf : Çeşme Mal Müdürlüğü
Vekili : Av. Nail Önal

O L A Y : Davacı, Çeşme Çiftlik Mahallesiindeki motelinin kullanım alanındaki ve devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yaklaşık 3000 metre karelik arazi için 1985 ile 1987 dönemlerine ilişkin olarak istenilen ecrimisilin usulüne uygun olarak tesbit edilmediğini ve bu bedelin rayiç ve satış bedelinin çok üstünde bir miktar olduğunu ileri sürerek 28/3/1985 gün ve 1/35; 1/36 sayılı yazılarla müesses işlemin iptali istemiyle 29/4/1988 tarihinde idari yargıya başvurmuştur.

İzmir 1 Nolu İdare Mahkemesi; 7/10/1988 gününde, 585/826 sayıyla; Uyuşmazlık Mahkemesinin 4/4/1988 gün ve 3/8 sayılı ve ecrimisile ilişkin ihtilafların adli yargı yerinde çözümleneceğine dair kararına dayanarak görevsizlik kararı vermiş; karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacının aynı istekle 22/11/1988 tarihli dilekçe ile adli yargıda açtığı davada Çeşme Asliye Hukuk Mahkemesi; 9/10/1989 gününde, E.1988/557, K.1989/336 sayılı ile; Devletin hüküm ve tasarrufu altında veya özel mülkiyetinde olan taşınmazın davacı tarafından işgali ve bu nedenle istenilen ecrimisil davalarının, 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu ve 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği, 6183 Sayılı Kanunun uygulanmasının söz konusu olduğu hallerde, bazı istisnalar dışında, çözüm yerinin idari yargı olduğu, Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 19/1/1989 gün ve E.1988/6019, K.1989/591 sayılı içtihadında da bu tür uyuşmazlıkların çözümünün idari yargı yerine ait bulunduğu görüşünün benimsendiğini belirterek davayı görev yönünden reddetmiş, karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacının, 18/12/1989 tarihli dilekçesi ile görevli yargı yerinin belirlenmesi istemi üzerine dava dosyaları Asliye Hukuk Mahkemesinin 8/1/1990 tarihli yazıları ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi'ne intikal etmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, Muammer Turan'ın Başkanlığında, Hüseyin Örmeci, Kaya Öztekin, Errol Çırakman, Aysel Pekiner, Adnan Altın ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı 26/2/1990 günlü toplantıda geçici raportör Hakim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 20/2/1989 gün ve E.1988/2, K.1989/1 sayılı ilke kararı uyarınca ve 2247 Sayılı Kanunun 30. maddesine göre davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiği yolunda sözlü ve yazılı açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava, 2886 Sayılı Kanunun 75. maddesi uyarınca tanzim ve tebliğ edilen ecrimisil ihbarnameleri ile tesis edilen işlemin iptali ile borcun terkin edilmesi veya indirilmesi istemi ile açılmıştır.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanununun 75. maddesinde "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şagilden, bu Kanunun 9. maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle 13. maddesinde gösterilen komisyonca takdir ve tesbit edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilmesi için hazinenin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.

Ecrimisil, fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmez ise 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur." denilmektedir.

Medeni Kanunun 641. maddesinde: Sahipsiz şeyler ile menfaati umuma ait olan malların Devletin Hüküm ve tasarrufu altında olduğu belirtilmektedir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin gerçek ve tüzel kişilerce işgali halinde alınacak ecrimisil, kamu hukukuna dahil bulunan 2886 Sayılı Kanunun 75. maddesi ile özel şekilde düzenlenmiştir. Bu düzenlemede işgalin varlığının, ecrimisil miktarının tayin, tesbit, tahsil şekilleri işgalcinin rızasına bakılmaksızın doğrudan doğruya idarece ve tek taraflı idari işlemlerle yürütüleceği belirtilmektedir. Bu hususlar kuşkusuz kira hukukunun uygulama alanına girmemektedir.

Özel hukukda kiranın veya emsal kiranın tesbiti için adli yargıya başvuru olarak olayın ve miktarın belirlenmesi amacı ile tesbit yaptırılması, tahsili için mahkemeden karar alınması ve ödenmemesi halinde icra yoluyla takip edilerek tahsili yoluna gidilir.

Olayımızda ecrimisil olarak istenilen para idarece tayin ve takdir edilip yine idare tarafından, kamu gücüne dayanılarak resen tahsil edilmektedir. Bu nedenle ortada bir idari tasarruf vardır. Bunun, takdir komisyonunda takdir olunan ve ihbarname ile istenilen ve ödenmemesi halinde 6183 Sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahsili yoluna gidilen vergi alacağından, diğer bir deyimle idarenin vergileme tasarrufundan pek farkı yoktur.

Ayrıca "ecrimisil" davalarına 2/6/1934 günlü, 2490 Sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde adli mahkemelerde bakılmakta iken 2886 Sayılı Kanunun 13. ve 75. maddeleri ile ecrimisilin tayin ve takdiri idari bir komisyona verilmiş ve bu komisyonun (idarenin) bildireceği miktarın rızaen ödenmemesi halinde 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca tahsil edileceği, hükmü getirilmiştir.

Bu nedenlerle 2247 Sayılı Kanununun 30. maddesine göre toplanan Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunca, bu tür davaların idari yargı yerinde çözümleneceği hususu 20/2/1989 tarih ve E.1988/2, K.1989/1 sayılı ilke kararına bağlanmış ve bu karar 15/4/1989 gün ve 20140 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2247 Sayılı Kanununun 30. maddesinde görev konusundaki ilke kararlarının Uyuşmazlık Mahkemesini ve bütün yargı yerlerini bağlayacağı belirtilmektedir.

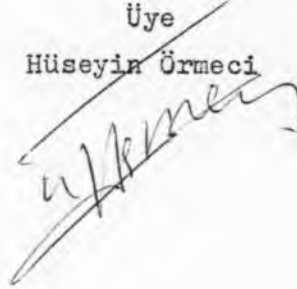
Bu itibarla idare tarafından tesis edilen işlemin iptali istemi ile açılan davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre davanın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden İzmir 1 Nolu İdare Mahkemesinin 7/10/1988 gün, 585/826 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, üyelere Erol Çırakman'ın gerekçede karşı oyu ile oybirliğiyle 26/2/1990 gününde kesin olarak karar verildi.

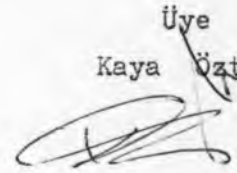
Başkan
Muammer TUHAN

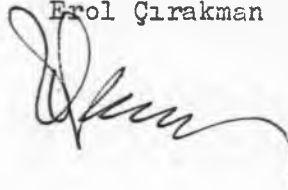
Üye
Hüseyin Örmeci

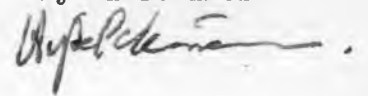
Üye
Kaya Öztekin

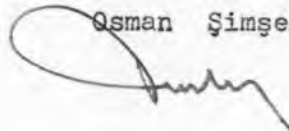
Üye
Erol Çırakman

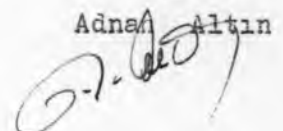
Üye
Aysel Pekiner

Üye
Osman Şimşek

Üye
Adnan Altın

KARŞIOY

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi hakkında Kanunun 30 uncu maddesinde, Uyuşmazlık Mahkemesi bölümlerinin kararları arasındaki çelişmelerin, Genel Kurulca verilecek ilke kararları ile giderileceği, ilke kararlarının gerekçesiyle açıklanacağı belirtildikten sonra, aynı maddenin son fıkrasında görev konusundaki ilke kararlarının Uyuşmazlık Mahkemesini ve bütün yargı mercilerini bağlayacağı ifade edilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu 20.2.1989 günlü, ve E.1988/2, K.1989/1 sayılı kararıyla, "2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75. maddesi uyarınca devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malların gerçek ve tüzel kişilerce işgali üzerine fuzuli şağilden istenecek ecrimisilin belirlenmesi ve istenmesi üzerine açılacak davaların görüm ve çözüm yerinin idari yargı yeri olduğu" kabul edilerek, konu ilkeye bağlanmıştır. Konu ile ilgili görev uyuşmazlıklarının bu ilkeye göre sonuçlandırılması 2247 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin son fıkrası uyarınca gerekli ve zorunludur. Uyuşmazlık Mahkemesinin konuya ilişkin kararlarında, bu hususun belirtilmesi yeterlidir. İlke kararında yer almış yada yer alması gereken hususların görev uyuşmazlığına ilişkin kararlarda tekrarlanması, bu konuların ilke kararına rağmen tartışılabilmesi ve görev uyuşmazlıklarının ilke kararında belirtilenin aksi yönde sonuçlandırılabilmesi anlamına gelir, Oysa 30 uncu maddenin son fıkrası hükmü, böyle bir yorumla imkân vermeyecek derecede açıktır. Bu nedenle kararda, görev uyuşmazlığının esasını çözmeye yönelik gerekçelere yer verilmesinde isabet yoktur.

Diğer taraftan, Devletin özel hukuk hükümlerine tabi özel mülkiyetindeki veya hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlardan ecrimisil talebine ilişkin işlemleri, "İdarenin kamu hukuku alanında gördüğü faaliyetlerle ilgili" sayılmayacağından, bu tasarrufların idari işlem olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Söz konusu ^{özel} hukuk rejimine tabi taşınmazların kamu maliyesi usullerine göre idare edilmesi de, idarenin ecrimisil talebinin idari işlem sayılması için yeterli olamayacağından, kararda yer alan aksi yöndeki görüşlere katılmak olanağında bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle kararın gerekçesine karşılıym.

Üye

Erol Girakman

